

KALENDER 2014

Arbejdspladser i Åbyhøj gennem 100 år:

Butikker

Fabrikker

Byggemarked

Transport

Håndværk

Engrosvirksomhed

Entreprenør

Forandringer

Et verdensfirma i Åbyhøj

Entreprenørvirksomheden Per Aarsleff A/S er en stor virksomhed i Åbyhøj. Virksomheden blev startet under Anden Verdenskrig, da Per Aarsleff og en gravemaskine (se billedet) slog sig ned i et brunkulsleje i Vestjylland. Efter krigen så han muligheden for at påtage sig opgaver i bygge- og anlægsbranchen. Virksomheden etablerede sig først i Århus, men i 1960'erne oprettedes hovedsæde på Lokesvej i Åbyhøj.

I 1984 blev Per Aarsleff A/S børsnoteret, hvilket bidrog til udførelse og deltagelse i virkelig store anlægsopgaver. Her skal blot nævnes vestbroen på Storebælt, den kunstige ø Peberholmen til Øresundsbroen, fundamentet til Operaen i København, udvidelse af Århus Havn mfl.

Virksomheden har passeret en årsomsætning på 7 milliarder kroner, og medarbejderstaben er på ca. 4.000.

Billedet er taget i 2013.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

AABY-AABYHØJ

LOKALHISTORISKE FORENING

Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Forenings kalender for 2014.

Foreningen har igen i år fået en del nye billeder under arbejdet med kalenderen.

Nogle af disse billeder har i mange år været henvist til bagsiden af nyere indrammede fotografier rundt i stuerne i Åbyhøj. Ved stor opmærksomhed er sådanne fotografier kommet frem i forbindelse med oprydning efter dødsfald. Disse fund har inspireret til nye temaer, så erhvervslivet og dets arbejdspladser er kommet i centrum i kalender 2014.

Derfor denne opfordring til kalenderlæserne: Kontakt Lokalhistorisk Arkiv på Biblioteket på Ludvig Feilbergs Vej (åbent hver torsdag kl. 16-18) eller et af foreningens bestyrelsesmedlemmer (se næstsidste side), hvis du har spørgsmål eller vil låne/overdrage os papirer eller billeder.

I arkivet og foreningen ser vi gerne borgere, der vil medvirke ved opklaring og fastholdelse af lokalhistorien:

- Nutiden bliver til fortid. Derfor vil vi sætte pris på at få beskrivelser af nutidige forhold, steder og situationer.
- Det er også en opgave at fotografere bydelens hverdag og forandringer i dag.
- Vi vil gerne høre fra dig, hvis du har erindringer at fortælle til skoleklasser eller andre grupper af borgere.
- Eller sammen med andre finde interessante temaer fra lokalområdet i arkivets gamle aviser.
- Endelig er der opgaver på arkivet med at tyde gamle eller ældre fotografier.
- Kontakt et bestyrelsesmedlem, hvis du vil høre nærmere.

Også i år en stor tak til dem, der støtter vor forening ved at forhandle vores kalender:

Arbejdernes Landsbank

Fisker-Min Slagter

Danske Bank

Rema 1000

Frisør Jens

Gardinforretningen Verner Jensen

Tobaksafdelingen i Kvickly

Den Gamle Slagter Fisker – Charlottenhøj kød.

Desuden en tak til vore sponsorer:

Aabyhøj Håndværker- og Handelstandsforening, Gissel Møbler, AL2 bolig (tidl. Aabyhøj Boligforening), Home.

Gunner Rosenstedt Nielsen – formand.

November 2013

Aabyhøj-Polstermøbelfabrik.

Frodesvej 14, rundt om hjørnet ved Bjarkesvej.
Håndværk: En polstermøbelfabrik og en billedskærer.

Ejnar Emil Ernst startede virksomheden op på Frodesvej 14. Hans bror, der ejede bygningen, var billedskærer og havde værksted i samme bygning.

På billedet fra midten af 1930'erne ses bagerst fra venstre: Knudsen (svend), Ebbe Christiansen (svend), Christensen (svend), Jens Peder Hedelund (svend), Ejnar Emil Ernst (mester).

Forrest fra venstre: Egon Bech Christensen, Karl Larsen (forbundter), Gunner Schytte Hansen (lærling).

Firmaet flyttede midt i 1950'erne til hjørnet af H.C. Andersens Vej og I.P. Jacobsens Vej. Sønnen Hans Jørgen overtog senere firmaet. Først i 1960'erne flyttede firmaet til Jeppe Aakjærs Vej, hvor man endvidere åbnede en møbelforretning.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Januar 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Året 1928. Rørvæverfabrikant Carl Sørensen og sønnen Knud har været i Hørning med rør.

Rørvæverfamilien:
Forrest til venstre
stifteren Søren Søren-
sen, til højre hans kone
Marie. Bagerst til venstre
sønnen Knud. Til højre
sønnen Carl.

Første industrivirksomhed i Åbyhøj.

Søren Sørensen blev født i Mørke i 1863. I 1883 flyttede han til Åby, og i år 1900 startede han en rørvævervirksomhed i en lille bygning på hjørnet af Kærvej og Gjellerupvej. Senere flyttede han virksomheden hen på hjørnet af Tousvej og den senere Anker Jensens Vej. Fabrikken beskæftigede i perioder 8-10 mand.

Rørene blev skåret langs åen og ved Brabrand sø. De blev bragt til fabrikken, hvor de blev afkortet til 2 meters længde. Herefter blev de lagt i rørvæven og syet sammen med tynd ståltråd. Rørvævet blev brugt af murerne, når de skulle pudse lofter på træforskalling. De blev ligeledes brugt til stråtage. 1 mand kunne på en dag sy 20 ruller, og der var 20 m² i hver rulle. Søren Sørensen var i sognerådet 1913-1917. Han døde i 1930, hvorefter en svoger kørte virksomheden videre, indtil sønnen Carl overtog den. Han flyttede fabrikken op på Arnegården, der lå på Tousvej. Fabrikken lukkede omkring 1960, da byggeriet gik over til andre materialer.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Februar 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

Ikke alle huse blev flyttet ud af landsbyen i løbet af 1800-tallet.

På adressen Åbyvej 114 findes et af Gl. Åbys mest velholdte stråtækte huse. Ejendommen, matrikelnummer 29a, er opført i år 1827. Ejeren hedder Lars Madsen, som i år 2000 købte huset af sin moder, Inger Madsen, som havde ejet det fra 1973. Billedet er taget i 2013.

Ejendommen har en lang historie, men her begrænset til en enkelt årgang. Om beboerne i 1850 oplyses følgende: Thomas Jensen 35 år, gårdmand og husfader. Kirsten Laursdatter

30 år, hustru. Jens Thomasen 1 år, deres barn. Jens Pedersen 41 år og Maren Andersdatter 20 år, begge tyende, dvs. tjenestefolk.

Matrikelkortet er en del af udskiftningskortet fra 1822, hvor ejendommen er registreret som matr.nr. 29a.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Marts 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Glasskaar holder Varmen inde og Lyde ude.

Uddrag fra avisartikel 26. februar 1941:

Klare Glasskaar (fx Mælkeflasker) omdannes til Glasuld på Fabrik i København og bliver til et Materiale let som Fehaar. Materialet, kaldet Elbcolit, kommer til Aarhus i store Baller og oparbejdes til brug i Byggeriet. Fabrikken er beliggende paa Yrsavej 34, Aabyhøj. Den blev anlagt af det gamle Aarhus-Firma C. Langballe og Søn. Fabrikken beskæftiger en halv snes Mennesker, hovedsagelig kvinder.

Glasulden sys i lange Måtter, hvorefter der lægges Rørvæv, som vist på Billedet. Måtterne indskydes mellem Murværk, under Gulve og alle andre steder, hvor man ønsker Isolation. Holder Kulden ude og Varmen inde, og anvendes også som Isolering af Lyd, bl.a. til det nye Ortopædiske Hospital og den nye Tekniske Skole. Endvidere er der interesse fra Køleindustrien.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

April 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

LISWA

Fra legetøjshus til lægehus.

Ejendommen Silkeborgvej 268 er opført i 1938 og husede dengang Grosserer Westermanns ret store virksomhed: Westermanns Legetøjsgrossist A/S. Virksomheden var kendt som en af de større importører af legetøj fra udlandet. Kunden var de mange legetøjsbutikker i Danmark m.v. Ejendommen har senere huset en række virksomheder: På 1. sal indtil 1970 Aaby Sygekasse. I stueetagen Fønikstrykkeriet og sidst en forretningen med køkkeninventar. Stedet blev rigtig kendt i sommeren 1996, hvor en fyrværkerifabrik i en af de bagvedliggende bygninger sprang i luften.

Familien Westermann boede i den markante villa LISWA beliggende lige over for virksomheden. Navnet LISWA står for *Legetøjsimporten Sophus Westermann Aabyhøj*. I dag er villaen opdelt i ejerlejligheder. Billederne er fra 2013.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Maj 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ejendom med butikker i 100 år.

På adressen Silkeborgvej 241-243 ligger en markant og velholdt ejendom. Den blev opført i 1913 og havde således 100 års jubilæum i 2013.

Til venstre ses Manufakturhandler Verner Jensens forretning, som blev åbnet den 1. september 1950, hvor han overtog forretningen efter frk. Marie Høyer.

Til højre ses Bagermester Schjødts forretning, som han overtog efter bagermester Christian Bjerregård.

Billedet er taget den 4. november 1954.

På billedet ses Verner Jensen med hele manufakturforretningens personalet engang i 50'erne. Sønnen Knud Jensen tog over efter faderen den 1. april 1986.

Forretningens indehavere før 1950:

Hermansen 1913-1920.

Marie Høyer 1920-1950.

Billedet er fra Schjødts indvielse af forretningen den 4. november 1954 med bagermester Kai Schjødt, hustruen Rita Schjødt, sønnerne Palle og Ole samt ekspeditricerne Grete Jensen og fru Paaske.

Sønnen Ole videreførte bagerforretningen frem til 1999. Senere blev butikken solgt til bageriet Briançon Aps ved Karina og Kenneth Trosborg.

Forretningens indehavere før 1954:

H.G. Wadt 1913 til midten af 1930'erne.

Derefter fru Møller og endelig Christian Bjerregaard frem til 1954.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Juni 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Flere nedrivninger og nyt byggeri på vej.

Dette gadeparti er fra midten af 1950'erne: Nyt posthus, privat bolig, butikker og vulkaniseringsanstalt i baghuset.

Villaen var privat bolig for rutebilejer Johan Strandgaards familie indtil 1962. Senere blev boligen omdannet til sparekasse og filial for Unibank, som senere indgik i Nordea, der i 2013 flyttede ind i nybyggeriet på den modsatte side af Silkeborgvej.

Netto har købt ejendommen, men huset står lige nu tomt.

Der er planlagt en større nedrivning af de efterfølgende ejendomme, som skal give plads til et nyt byggeri med butikker m.v. Der sker altid noget i Åbyhøj.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Juli 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Afslutningsfest for fodboldafdelingen på Åbykroen oktober 1968.

Det var en festlig aften, som alle så hen til. Aftenen kunne samle ca. 100 deltagere. Der blev delt pokal ud til den spiller, der havde været til træning flest gange året igennem. Ligeledes blev der uddelt en kammeratskabspokal, som blev tildelt en spiller udpeget af træner og holdleder. Efter spisningen blev der spillet op til dans med levende musik.

Som det ses på billederne, er moden på det tidspunkt for herrernes vedkommende jakkesæt med hvid skjorte og slips. Pigerne med flot opsat hår og korte nederdele skiller sig absolut mere ud.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

August 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Kontorskur og træ!
Sådan begyndte det i 1945.

1953: Erik Løchte henter materialer på Godsbanen.

Hal fra 1953.

Aaby Tømmerhandel.

Aaby Tømmerhandel har været familieejet i 3 generationer af familien Løchte.

Erik Løchte, som havde købt jord på Åbyvej/Gjellerupvej af gårdejer Frandsen, fik i 1945 sit første læs træ fra Sverige. Han hentede træet på hestevogn ved banen eller havnen. Vareudvalget var lille, og problemet for Erik Løchte var, at han ikke var forretningsmand, men udelukkende havde en stor passion for træ.

Sønnen Peter overtog i 1968 Aaby Tømmerhandel. Han udvidede varesortimentet og investerede i nye bygninger og

maskiner. Omsætningen fordobledes, og nye begreber som selvbetjening, drive-in og byggemarked kom til.

3. generation, Kristian Løchte, blev udlært i Gjern Tømmerhandel og kom til Aaby Tømmerhandel for at blive administrerende direktør som 27-årig. I 2003 købte Kristian Aaby Tømmerhandel af sin far, men måtte på grund af sygdom sælge foretagendet til Gjern Tømmerhandel i 2008. Aaby Tømmerhandel blev til XL-Byg.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

September 2014

1988: Ny hal er færdig. Nu byggemarked.

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Nyt industri kvarter i 1950'erne.

I 1950'erne og 1960'erne fik Åbyhøj et nyt industriområde placeret mellem Vibyvej og Gjellerupvej efter viadukten på et område, der i mange år blev anvendt som byens affaldsplads: "Skralden".

På luftfotoet ses en række virksomheder tæt op ad jernbanen mod Randers. Længst mod øst ved Vibyvej og viadukten finder vi maskinfabrikken Hjortshøj og Poulsen. Dernæst kontormøbelfabrikken Nipus' mange bygninger og længst til venstre Brouers Møbelfabrik. Til højre, på den modsatte side af vejen, ligger Valdemar Jensens maskinfabrik og de lave

bygninger øst herfor er emballagefabrikken AMI. Bemærk vejkrydset nord for jernbanen og viadukten. Her mødtes Gjellerupvej til Aaby, Søren Frichs Vej og Vibyvej. Den nye ringvej er under anlæggelse. Billedet er fra 1966.

I dag er bygningerne domicil for en række andre firmaer. Industriområdet omfatter i dag virksomheder på begge sider af Vibyvej fra jernbanen og helt ned til åen.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Oktober 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

AABY MØLLE.

Offentlig transport i mere end 100 år.

I 1903 blev der etableret en fast transportforbindelse i Århus af et konsortium af lokale grundejere. Efter tre år overlod de rettighederne til møllejer Kofoed. Efter yderligere tre år blev både møllen og omnibusruten overtaget af Johan Strandgaard.

Den hestetrukne omnibus rummede 14 siddepladser samt nogle ståpladser. Prisen for en enkeltbillet var 10 øre. Farten var ikke særlig høj på de grusbelagte veje med huller og ælte, så i dage med godt vejr foretrak nogle at tage cyklen.

Efter nogle år blev hestene erstattet af en motordreven rutebil. Ruten udgik fra Møllen ved Carit Etlars Vej og sluttede på Vesterbro Torv. Den private busrute eksisterede i næsten 30 år, hvorefter den blev overtaget af Århus Sporveje.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

November 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Villaen Gl. Aabyhøj på Bakke Alle.

Billedet viser "Gl. Aabyhøj" på Bakke Alle. Jordarealerne hed oprindeligt "Aabyhøj" og var ejet af grosserer Homann. I 1898 udstykkede han sine jorder. Da sognerådet i 1902 besluttede at anvende navnet Aabyhøj på bydelen, der var blevet dannet her nord for Aaby omkring Silkeborglandevejen, omdøbte Homann sin ejendom til "Gl. Aabyhøj". I forbindelse med, at Frichs A/S flyttede til Åbyhøj, købtes et større areal. Ejendommen blev opført i 1911 og var i mange år bopæl for ejerne af Frichs A/S, Peter Due Petersen og sønnen Jens Due Petersen.

I 1980 købte Arne Fusager og Birthe Sandager ejendommen og indrettede bygningen til den meget kendte Restaurant Gl. Aabyhøj. I 1989 flyttede parret til Frankrig. Ejendommen blev solgt til Kurt Thorsen, som fortsatte restauranten med ansat restauratør, men i 1996 blev ejendommen solgt til privat beboelse.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

December 2014

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Forening

Foreningen har til huse sammen med Lokalhistorisk Arkiv på Åby Bibliotek, Ludvig Feilbergs Vej. Her er mødestedet for de fleste af foreningens arrangementer.

Foreningen blev stiftet i 1988 og har i år flere end 400 medlemmer.

I reglen er der seks arrangementer om året, hvoraf det ene gennemføres i samarbejde med Biblioteket.

Et lille indtryk fra året 2013:

- I februar var der fokus på *Relationerne mellem Frichs Fabrikker og Åbyhøj*.
- Byvandringen i juni drejede sig om *Livet på Tousvej*. Det var op ad bakke, idet vi startede ved Åbyvej og sluttede i anlægget bag rækkehusene helt oppe ved Silkeborgvej.
- Sensommerudflugten den 24. august gik til *Den Fynske Landsby og Danmarks Jernbanemuseum* i Odense. Herefter fortsatte turen til Kerteminde med *Johannes Larsen Museet*.
- I samarbejde med Biblioteket var arrangementet i september rettet imod *Den jord vi bor på* her i Åbyhøj, dvs. vores undergrund med ler, sand og vand.
- Endelig i november 2013 er det tid til foreningens jubilæum i anledning af de 25 år. Her vil det lokalhistoriske arkiv, foreningens aktiviteter i årenes løb og denne kalender være i centrum.

Det er muligt at følge foreningens aktiviteter på

www.lokalhistorisk-forening-aabyhoj.dk.

Indmeldelse i foreningen kan foretages via hjemmesiden, kontakt til en af bestyrelsens medlemmer eller ved henvendelse på arkivet i åbningstiden, torsdag 16-18.

Årligt kontingent: 50 kr.

Bestyrelsen består for tiden af følgende personer:

Formand: Gunner Rosenstedt Nielsen, tlf. 8615 9545 / 4035 6799

Kasserer: Henning D. Rasmussen, tlf. 8615 8033

Sekretær: Erland Wittus, tlf. 8625 9086 / 2272 8230

Bestyrelsesmedlem: Niels Løgager Nielsen, tlf. 8615 3688 / 2024 5180.
Niels er leder af arkivet.

Bestyrelsesmedlem: Leif Kerstens, tlf. 86262122

Suppleant: Arne Sørensen, tlf. 2267 9181

Suppleant: Robert Rasmussen, tlf. 8625 0124.

Ud af skolen for 60 år siden.

4. mellem B fra Åby Skole med klasselærer Johs. Aarestrup Nielsen i 1952. Årgangen var den sidste, der modtog elever fra Hasle, som nu selv havde fået overbygning. Klassen har bevaret kontakten gennem alle årene og kunne den 24. maj 2012 fejre 60 års jubilæum fra skoleafslutningen i 1953.

Her ses klassen efter besøg på Biblioteket og Lokalhistorisk Arkiv.

Fra venstre mod højre ses: Leif Kerstens, Henning Rasmussen, Erik Graff, Else Nielsen, Grethe Gammelgaard, Leo Schlatner, Jens Jørgen Kjær Rasmussen, Inge Lund, Eva Thue Hansen, Birthe Klitgaard, Kirsten Steinmeir, Tove Christensen og Gerda Mellquist.